

Sygn. akt

III AUa 526/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **18 września 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Irena Mazurek (spr.) SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **18 września 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **14 marca 2013 r.** sygn. akt **III U 1455/12**

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 526/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 września 2013 r.

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawcy K. B. prawa do emerytury, dochodzonego wnioskiem z dnia 26 marca 2012 r. w trybie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Powołując w podstawie prawnej decyzji art. 24 w/w ustawy, organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnił zasadniczej przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia, jako że nie ukończył 65 roku życia. Jednocześnie, wskazując na art. 184 ustawy emerytalno – rentowej, organ rentowy w lapidarny sposób podawał, że zainteresowany nie spełnił również warunków do przyznania emerytury w obniżonym wieku, gdyż nie udokumentował pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca K. B. odwołał się od decyzji ZUS – zgodnie z pouczeniem - do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi, który postanowieniem z dnia 31 października 2012 r. (sygn. akt VIII U 3575/12), stwierdził swą niewłaściwość miejscową, przekazując sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu. W odwołaniu z dnia 24 sierpnia 2012r. wnioskodawca wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji, poprzez potwierdzenie jego uprawnienia do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, zarzucił, że wbrew stanowisku ZUS spełnił ku temu wszelkie przewidziane prawem przesłanki, w tym tą odniesioną do co najmniej piętnastoletniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, co dotyczyć miało jego zatrudnienia w (...) w okresie od 28 czerwca 1968 r. do 5 lipca 1969 r. i od 5 sierpnia 1969 r. do 31 grudnia 1993 r. na stanowiskach galwanizera, ślusarza i wiertacza maszynowego. Zdaniem odwołującego wyżej wskazany okres, potwierdzony ogólnymi świadectwami pracy, był pracą w warunkach szczególnych polegającą na szlifowaniu i ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowaniu mechanicznym, co odpowiada pracom wymienionym w Dziale III poz. 78 pkt 2 zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. (Dz. Urz. MHiPM Nr 1-3 poz. 1). Powyższe warunki pracy mieli zaś w postępowaniu sądowym potwierdzić wnioskodawca do przesłuchania świadkowie.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 3 października 2012r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy, z tych samych względów, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji, przy podkreśleniu, że odwołujący nie przedstawił świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Jednocześnie podane zostało, że nadal prowadzone jest postępowanie wyjaśniające w zakresie przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tak określonego tytułu, co dopiero prowadzić będzie do wydania ostatecznej w tym względzie decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu odwołania K. B., wyrokiem z dnia 14 marca 2013 r. (sygn. akt III U 1455/12), zmienił zaskarżoną decyzję ZUS przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, począwszy od dnia złożenia wniosku emerytalnego, tj. od dnia 26 marca 2012 r.

U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legło zasadnicze w sprawie ustalenie w zakresie oceny charakteru pracy wnioskodawcy, jako pracy w warunkach szczególnych, w okresach zatrudnienia w (...) od 28 czerwca 1968 r. do 5 lipca 1969 r. i od 5 sierpnia 1969 r. do 31 grudnia 1993 r. (przy ich przyporządkowaniu do prac wymienionych tak w Dziale III poz. 76 pkt 2 jak i w Dziale III poz. 78 pkt 2 zarządzenia Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. - Dz. Urz. MHiPM Nr 1-3 poz. 1, tj. prac na stanowisku galwanizera gdy idzie o pierwszy okres zatrudnienia i prac na stanowisku docieracza maszynowego w odniesieniu do drugiego ze wskazanych okresów). Powyższe ustalenie o legitymowaniu się przez odwołującego ponad piętnastoletnim okresem pracy w warunkach szczególnych poczynione zaś zostało zarówno w oparciu o dowody osobowe (korelujące ze sobą zeznania świadków, współpracowników wnioskodawcy i jego przełożonego z okresu zatrudnienia w (...), jak również zeznania samego zainteresowanego), jak i dowody z dokumentów, w tym akta osobowe wnioskodawcy ze spornego okresu zatrudnienia, czy akta emerytalne jednego ze świadków, który nabył prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, przy uwzględnieniu tożsamer w swym charakterze z pracą odwołującego, pracy w czasie zatrudnienia w (...). Przyjmując jednocześnie za bezsporną przesłankę wykazania przez wnioskodawcę 25 lat okresów

składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 r. , jak również ustalając, iż odwołujący nie pozostaje w zatrudnieniu, oraz że nie przystąpił do OFE, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu - dokonując oceny prawnej sprawy - uznał żądanie odwołania za w pełni zasadne, a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą prawo. Powołując bowiem treść art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ja również § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), Sąd I instancji stwierdził, że wbrew stanowisku ZUS, odwołujący K. B. spełnił wszystkie przewidziane w wyżej powołanych przepisach przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego.

W podstawie prawnej wyroku powołany także został art. 477¹⁴ § 2 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 14 marca 2013 r., zaskarżony został przez pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. W apelacji z dnia 25 kwietnia 2013 r. (v. k. 63-64) pozwany organ rentowy zarzucając niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadzić miało do naruszenia prawa materialnego tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przez bezpodstawne przyjęcie spełnienia przez wnioskodawcę wszystkich przewidzianych w tym przepisie przesłanek nabycia prawa do emerytury wnosił o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania,

ewentualnie:

- uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący - nie kwestionując już legitymowania się przez wnioskodawcę wymaganym co najmniej piętnastoletnim okresem pracy w warunkach szczególnych (prawidłowości przyjętego w tym względzie przez Sąd I instancji ustalenia charakteru tak rozumianej pracy w okresie zatrudnienia odwołującego w (...)), zarzucał, że bezzasadnie poza oceną Sądu pozostała dalsza przesłanka nabycia prawa do wcześniejszej emerytury związana z udowodnieniem przez odwołującego ogólnego stażu ubezpieczeniowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wymiarze co najmniej 25 lat. W tym zaś względzie – jak naprowadzał apelujący – K. B. dowiódł wyłącznie 23 lat, 6 miesięcy i 18 dni z wyłączeniem okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 30 kwietnia 1966 r. do 27 czerwca 1968 r., z uwagi na brak dostatecznych dowodów potwierdzających istnienie tego gospodarstwa rolnego, co jednocześnie uzasadniało odstąpienie przez organ rentowy od oceny tego okresu jako składkowego uzupełniającego na etapie postępowania administracyjnego.

Wnioskodawca K. B. wniósł o oddalenie apelacji ZUS, przy zasądzeniu stosownych kosztów postępowania odwoławczego (v. k. 68-71 pisemna odpowiedź na apelację), podnosząc, że legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze przenoszącym 25 lat, przy uwzględnieniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (przedkładając umowę darowizny mającą potwierdzać fakt istnienia przedmiotowego gospodarstwa w spornym okresie czasu – lata 1966 -1968), względnie okresów pracy w Hiszpanii.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ,rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. zważył, co następuje;

Wniesiony przez pozwanego organ rentowy środek odwoławczy skutkować musi wydaniem przez tut. Sąd orzeczenia kasatoryjnego z jednoczesnym przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Jak słusznie bowiem zarzuca skarżący, wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu z dnia 14 marca 2013 r. wydany został z naruszeniem art. 233 § 1 kpc, przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego ,co w konsekwencji prowadzi do braku istotnych dla osądu sprawy ustaleń, czyniąc zaskarżony wyrok co najmniej przedwczesnym.

I tak przede wszystkim już następie zauważyć należy, że sąd ubezpieczeń społecznych przyznając prawo do emerytury - kierując się w tym względzie zasadą pełnej oceny legalności zaskarżonej decyzji ZUS – ma obowiązek ustalić wszystkie jej warunki, nawet gdy organ rentowy w decyzji negatywnie ocenił tylko niektóre z nich, bez rozpoznania pozostałych (art. 477¹⁴ § 2 kpc) – tak też wprost w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2006 r. I UK 195/05 OSNP 2007/3-4/55. Tymczasem w okolicznościach przedmiotowej sprawy tak określonej pełnej oceny legalności stanowiska ZUS zabrakło w skutek bezzasadnie przyjętej bezsporności przewidzianej w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), przesłanki odniesionej do ogólnego stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r., gdy tymczasem wystąpiła tu jedynie sytuacja braku oceny spełnienia przez K. B. tego warunku przez organ rentowy. Powyższe już samo w sobie skutkować zaś musi uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, jako że badanie tej przesłanki dopiero przez Sąd II instancji w postępowaniu odwoławczym musiałoby prowadzić do pozbawienia stron pełnej oceny istoty sporu w całym toku instancji.

Tak więc w ponownym postępowaniu, Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zobligowany będzie jedynie do przesądzenia, czy K. B. na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się co najmniej 25 letnim okresem ubezpieczenia (w tym więc względzie brak jest podstaw do sugerowanego przez wnioskodawcę w odpowiedzi na apelację uwzględnienia w tym okresie zatrudnienia w Hiszpanii, jako że – jak wykazuje to kwestionariusz dotyczący okresów zatrudnienia - przypadają one już po wyżej wskazanej dacie, tj. począwszy od 1 października 2005 r.). W tym zaś względzie, w pierwszym rzędzie Sąd I instancji winien zwrócić się do pozwanego organu rentowego o przedstawienie precyzyjnego wyliczenia uznanego przez siebie okresu ubezpieczenia odwołującego w wykazywanym w apelacji wymiarze 26 lat, 6 miesięcy i 18 dni (przy przyporządkowaniu okresów składkowych i nieskładkowych do konkretnych okresów zatrudnienia wnioskodawcy), z jednoczesnym merytorycznym już, odniesieniem się przez ZUS do możliwości uwzględnienia w wymiarze tego ogólnego ubezpieczenia jako okresu składkowego uzupełniającego w rozumieniu art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), wykazywanego przez wnioskodawcę okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 30 kwietnia 1966 r. do 27 kwietnia 1968 r. (przy zapewnieniu organowi rentowemu możliwości zapoznania się z przedłożonym przez wnioskodawcę w postępowaniu apelacyjnym aktem notarialnym, mającym potwierdzać fakt istnienia tego gospodarstwa). Dopiero zaś pozyskane w ten sposób formalne stanowisko procesowe pozwanego organu rentowego determinować będzie dalsze procedowanie Sądu I instancji, który ewentualnie – przy odmowie uznania przez ZUS okresu pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców - zobligowany będzie do przeprowadzenia na tę okoliczność dowodu choćby z bezpośredniego przesłuchania świadków, których pisemne zeznania zalegają w aktach emerytalnych wnioskodawcy, czy też dowodu z zeznań samego zainteresowanego. Oczywiście jest przy tym, że dokonując oceny omawianego okresu jako składkowego uzupełniającego, Sąd Okręgowy winien kierować się tymi wszystkim wypracowanymi w doktrynie i orzecznictwie sądowym kryteriami które dozwalają na uznanie za taki okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2000 r. II UKN 155/00 OSNP 2002/16/394 , czy 8 marca 2011 r. II UK 305/10 LEX nr 852557). Tak więc istotne w tym względzie będą ustalenia co do wielkości i charakteru tego gospodarstwa, liczby pracujących w nim osób, rodzaju pobieranej przez odwołującego nauki w szkole, w tym warunków dojazdu do szkoły, czy w końcu wymiaru czasu pracy wnioskodawcy w tymże gospodarstwie (jego dyspozycyjności do jej wykonywania). Dopiero zaś tak poczynione ustalenia mogą pozwolić na pełny osąd sprawy w aspekcie spełnienia przez K. B. wszystkich koniecznych przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego przewidzianych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Mając więc powyższe na uwadze i na podstawie art. 386 § 4 kpc orzeczono jak w sentencji. Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego uzasadnia z kolei art. 108 § 2 kpc

(...)

(...)